

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS VALSTYBINĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-1005 2, 3, 12 STRAIPSNIŲ, IV SKYRIAUS ANTROJO SKIRSNIO PAKEITIMO, PAPILDYMO 6¹ STRAIPSNIU IR IV SKYRIAUS TREČIOJO SKIRSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – AAVKĮ PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 15, 19¹, 19², 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 55¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – AAĮ PROJEKTAS), LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ APLINKOS TERŠIMĄ ĮSTATYMO NR. VIII-1183 6 STRAIPSNIO IR 1 IR 2 PRIEDĖLIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – MATĮ PROJEKTS), LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MONITORINGO ĮSTATYMO NR. VIII-529 2, 9, 11 IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 11¹ STRAIPSNIU PROJEKTO (TOLIAU – AMĮ PROJEKTAS) DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2019-04-29 raštas Nr. 19-4126	Ministerijos nuomone, šiuo metu galiojančios teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios aplinkos taršą, žemės ūkio veiklos vykdymą yra pakankamai griežtos ir neturėtų būti dar labiau griežtinamos visiems ūkio subjektams be išimties tik dėl kelių reikalavimus pažeidžiančių ūkinės veiklos subjektų. Pirmiausia būtina ieškoti sprendinių konkrečiuose objektuose, subjektų vykdomoje veikloje, įgyvendinant taršos mažinimo priemones, peržiūrint teisės aktų nuostatas, taikomas konkrečiai teritorijai ar ūkinei veiklai atitinkamoje teritorijoje (pvz., jūrų uosto teritorijoje) ir pan.	Paaškinimas. Projektai rengti siekiant aplinkosauginių tikslų: paskatinti finansinėmis priemonėmis teršėjus mažinti aplinkos teršimą ir įgyvendinti „teršėjas moka“ principą; sudarant galimybes efektyviau vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, sukurti teisinius įrankius, leidžiančius greičiau stabdyti veiklą, jei ją vykdančiam neleistinai teršiama aplinka.
	Ministerija ne kartą pasisakė prieš mokesčių už aplinkos taršą didinimą, teikdama išvadas dėl Jūsų parengto Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VII-1183 pakeitimo įstatymo projekto (TAIS 18-693(3). Kaip ir minėjome 2019 m. balandžio 12 d. rašte 2D-1183 (11.16E), siūlomi tarifai ženkliai pablogins verslo sąlygas. Ministerijos duomenimis, subjektams, kuriems privalomas Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas, taršos mokesčiai (išmetimų į orą, nuotekų) po pakeitimo padidės vidutiniškai	MATĮ projektas. Neatsižvelgta. Paaškinimas Mokesčio tarifai už išmetamus į aplinką (orą, vandenį ir žemės paviršių ir jos gelmes) teršalus yra didinami, nes jų dydis neadekvatus taršos daromai žalai aplinkai ir žmonių sveikatai. Tarifai nekeisti nuo 1999 m., jie yra tik indeksuojami pritaikant vartotojų kainų indeksą (VKI). Atsižvelgus į tai, kad tarifų dydis, kuris buvo vertintas Harvardo universiteto Ekonomikos profesoriaus Randall A. Bluffstone buvo kelis kartus didesnis, tačiau tada jiems buvo nepritarta. Tarifai buvo vertinti pagal tai, kokie taršos mažinimo kaštai, nuo kada

	<p>apie 28–30 proc., didžiaja dalimi dėl lakiųjų organinių junginių (nuo 4 iki 450 Eur), amoniako (nuo 4 iki 20 Eur), kietųjų dalelių (nuo 61 iki 225 Eur), bendrojo azoto (nuo 201 iki 600 Eur), bendrojo fosforo (nuo 1 007 iki 3 500 Eur) ir kitų tarifų padidėjimo.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad subjektai, vykdydami veiklą, ne tik moka mokesčius, bet ir diegia papildomas priemones taršai mažinti, o tam reikia didelių investicijų. Mokesčių padidinimas ne tik nepagerins aplinkos kokybės, neskatinis inovatyvių priemonių diegimo, bet ir dėl papildomos finansinės naštos stabdys ūkio subjektų veiklą, ekonomikos augimą.</p> <p>Atsižvelgdami į pirmiau pateiktą informaciją, nepritariame pateiktam Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo Nr. VIII-1183 6 straipsnio ir 1 ir 2 priedėlio pakeitimo įstatymo projektui ir Nutarimo dėl šių įstatymų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektui.</p>	<p>mokesčio mokėtojas suinteresuotas investuoti į taršą mažinančias priemones ir nemokėti mokesčio. Taip pat buvo vertinta, kad augant pramonei nedidėtų tarša, o ateityje ji turėtų net mažėti. Skaiciavimais ir vertinimais pagrįsti tarifų dydžiai buvo suplanuoti penkerių metų laikotarpiui, numatant, kad kitam penkerių metų laikotarpiui jie bus didinami, siekiant mažinti aplinkos taršą ir jos daromą poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai. Pažymėtina, kad žemės ūkio sektorius yra vienas iš didžiausių oro ir vandens teršėjų dėl per didelio trąšų ir pesticidų naudojimo, vangaus naujų ūkininkavimo metodų taikymo, dėl ko kyla gyventojų nepasitenkinimas. Atkreipiame dėmesį, kad lentelėse pateikti mokesčio tarifai už į atmosferą ir į vandenį išmetamus teršalus, taip pat ir mokesčio dydis nurodytas neteisingai, kadangi naujai patvirtinti tarifai nebus indeksuojami taikant nurodytus indeksavimo koeficientu 1,282 arba 1,306, kurie yra apskaičiuoti lyginant atitinkamo mokestinio laikotarpio gruodžio mėnesio kainas su 2007 m. gruodžio mėnesio kainomis. Neteisingai pritaikius tarifų indeksavimo koeficientą lentelėse nurodytos mokesčio sumos net 30 proc. didesnės nei mokesčio dydis pagal realiai siūlomus nustatyti mokesčio tarifus.</p>
<p>Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų 2019-04-26 raštas Nr. 1.05-0435</p>	<p>Prašome nedidinti taršos mokesčių tarifų žemės ūkyje, ypač kiaulininkystės ir galvijininkystės srityse, ir vietoj to, ieškoti galimybių kaip spręsti oro taršos mažinimą iš esmės, teikiant reikiamo dydžio paramą investicijoms į tvartų rekonstrukcijas, mėšlidžių ir sрутų kauptuvų statybą, biodujų jėgainių ar bent jau mėšlo fermentatorių statybą (kuriame išgaunamos biodujos), bei oro filtravimo įrenginių įsigijimą<...> Atlikti apskaičiavimai parodė, kad dėl numatomų didinti mokesčių už aplinkos taršą tarifų, vienam kiaulininkystės ūkiui taršos mokesčiai už aplinkos teršimą kasmet didėtų nuo 1,0 tūkst. eurų iki 8-10 tūkst. eurų.</p>	<p>MATĮ projektas Neatsižvelgta. Paaškinimas. Pažymėtina, kad mokestis už aplinkos teršimą yra taikomas įgyvendinant teršėjas moka principą ir EBPO rekomendacijas. Todėl taikyti vienam teršėjui mokestį, kitą atleidžiant nuo mokesčio už tokią pačią, ar net didesnę taršą mokėjimo būtų neteisinga ir pažeistų principą „teršėjas moka“. Tarifų didinimas tai ekonominė priemonė, kuri taikoma visiems teršėjams, ne tik vykdančioms žemės ūkio veiklą, todėl neturi būti sudaromos išskirtinės sąlygos vieniems ūkio subjektams prieš kitus. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad mokesčio mokėtojai yra tik tie asmenys, kuriems privalomas Taršos arba TIPK leidimas. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių 1 priedo 6 punktą TIPK leidimas privalomas, kai tenkinama ši sąlyga: „6.6. intensyvus paukščių arba kiaulių auginimas, kai:</p>

		<p>6.6.1. yra daugiau kaip 40 000 vietų naminiams paukščiams;</p> <p>6.6.2. yra daugiau kaip 2 000 vietų mėsiniams kiaulėms (daugiau kaip 30 kg);</p> <p>6.6.3. yra daugiau kaip 750 vietų paršavedėms“.</p> <p>Pagal Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių 1 priedo 2.3 punktą Taršos leidimas (oro dalis) privalomas, kai atitinka šį kriterijų:</p> <p>„2.3. iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą per metus išmetama 10 tonų ar daugiau teršalų, išskyrus:</p> <p>2.3.1. teršalus, išmetamus į aplinkos orą iš ūkinių gyvūnų, kurių apibrėžtis pateikta Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklavimo ir apskaitos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-234, auginimo įrenginių stacionarių taršos šaltinių;“</p> <p>Mokesčio tarifai yra didinami ne dėl to, kad būtų sukauptos lėšos, o siekiant paskatinti ūkio subjektus imtis priemonių taršai mažinti ir bent iš dalies prisidėti prie neigiamų padarinių aplinkai ir sveikatai mažinimo. Atkreiptinas dėmesys, kad žemės ūkio sektorius yra vienas iš taršiausių, kuris teršia ne tik orą, bet ir vandenį, dirvožemį, tačiau investuoti į taršos mažinimo priemones neskuba. Tai, kad žemės ūkio sektorius skiria per mažai dėmesio taršos mažinimui ir neinvestuoja į taršos mažinimo priemones, rodo ir tai, kad galiojančia mokesčio už aplinkos teršimą lengvata, kuri taikoma įgyvendinant taršos mažinimo priemones, sumažinančias 5 ir daugiau procentų teršalo išmetimą į aplinką, niekas iki šiol nepasinaudojo. Be to, taršos priemonių įgyvendinimui žemės ūkyje yra galimybė pasinaudoti ir ES teikiama finansine parama.</p> <p>Atlikus poveikio aplinkai vertinimą, pavyzdžiui, kaip tai įtakos gyvulininkystės produkcijos savikainą ir ūkių konkurencingumą rinkoje, nustatyta, kad visam kiaulių auginimo sektoriui mokestinė našta, jei nebus mažinamas išmetamas teršalų kiekis, padidėtų apytiksliai 2,8 karto, pavyzdžiui, kiaulių ūkiui, kurio pajėgumas – 28 000 kiaulių, mokestis už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių padidės nuo 553 Eur iki 1778 Eur per metus, vidutiniškai vienai kiaulei paskaičiuota mokestinė našta sudarys 0,06 Eur, o produkcijos gyvo svorio pardavimo kainoje sudarys apie 0,001 Eur.</p>
--	--	--

<p>Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2019-05-06 raštas</p>	<p>Nėra aiškus ir pagrįstas tarifo nustatymas dioksinams ir furanams, sunkiesiems metalams ir jų junginiams. Siūlomi nauji mokesčio tarifai nepagrįstai didinami dvigubai ar net trigubai, o tai ženkliai pablogins verslo sąlygas. Turi būti aiškiai pagrįsta, kiek šie numatomi pakeitimai gali paveikti ūkio subjektus, pateikti argumentai dėl nustatomų naujų mokesčio tarifų ir atliktas poveikio aplinkai vertinimas</p>	<p>MATĮ projektas Neatsižvelgta. Paiškinimas. Dioksinai ir furanai yra labai kenksmingos medžiagos, kurios gali sukelti vėžinius susirgimus, todėl šių teršalų išmetimas turi būti griežtai ribojamas, o už jų išmetimą į aplinką turi būti taikomi dideli mokesčiai. Atkreiptinas dėmesys, kad mokesčio tarifai nebuvo keisti nuo 1999 metų, nors buvo planuota juos peržiūrėti kas 4 metai, nustatant naujus tarifus 5 metų laikotarpiui, palaipsniui juos didinant. Tačiau iki šiol jie nebuvo keisti, o tik indeksuojami pagal VKI, todėl jų poveikis taršos mažinimui yra menkas, ar netgi visai neveiksmingas, nes praktika rodo, kad išmetamas teršalo kiekis į aplinką nemažėja, o visuomenės nepasitenkinimas akivaizdžiai didėja. Argumentas, kad tarifų padidimas ženkliai pablogins verslo sąlygas nepagrįstas konkrečiais skaičiavimais ir įrodymais. Mokesčio dydis priklausytų nuo išmetamo į aplinką teršalo kiekio, kuo mažiau bus išmetama teršalų, tuo mažesnį mokestį reikės mokėti. Mokestis didės tiems, kurie nesiims jokių priemonių taršai mažinti. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad pagrindiniai mokesčio mokėtojai yra stambūs teršėjai, kuriems privalomas Taršos leidimas arba TIPK leidimas. Smulkūs teršėjai, kurių išmetimai nesiekia nustatytų limitų, pavyzdžiui, išmeta mažiau nei 10 tonų per metus teršalų į atmosferą arba išleidžia mažiau kaip 5 kubinius metrus per parą nuotėkų, mokesčio nemoka.</p>
--	---	--

Administracinio departamento
direktore
Agnė Jakstienė
2019-06-14

Aplinkos ministras
Rostutis Mažeika
2019-06-14